

Warszawa, 05-04-2022 r.

RZECZNIK PRAW OBYWATELSKICH

Marcin Wiącek

III.7064.223.2022.JA

Pani Marlena Małąg
Minister Rodziny i Polityki
Spółecznej
e-PUAP

Szanowna Pani Minister,

po inwazji wojsk Federacji Rosyjskiej na Ukrainę w Polsce znalazło schronienie przed wojną już ponad 2,3 mln obywateli Ukrainy, głównie kobiety i dzieci. Ustawa z dnia 12 marca 2022 r. o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa (Dz. U. poz. 583 ze zm.) – dalej: ustawa, umożliwia uzyskanie przez te osoby wsparcia socjalnego kierowanego do rodzin tj. świadczeń rodzinnych, świadczenia wychowawczego, świadczenia dobry start, rodzinnego kapitału opiekuńczego, dofinansowania obniżenia opłaty rodzica za pobyt dziecka w żłobku, klubie dziecięcym lub u dziennego opiekuna (art. 26 ustawy). Prawo do wskazanych świadczeń ustala się, począwszy od miesiąca, w którym wpłynął wniosek, nie wcześniej niż od miesiąca, w którym obywatel Ukrainy został wpisany do rejestru, o którym mowa w art. 3 ust. 3 ustawy, a w przypadku świadczeń przysługujących na dziecko - również dziecko zostało wpisane do tego rejestru. Wniosek o przyznanie świadczeń musi zawierać m.in. numer PESEL wnioskodawcy i numer PESEL dziecka (art. 26 ust. 3 ustawy).

Biuro Rzecznika Praw Obywatelskich
al. Solidarności 77
00-090 Warszawa

Tel. centr. (+48 22) 55 17 700
Infolinia obywatelska 800 676 676
biurorzecznika@brpo.gov.pl
bip.brpo.gov.pl

Celem świadczeń rodzinnych, świadczenia wychowawczego, dobry start, rodzinny kapitał opiekuńczy jest udzielenie rodzinom z dziećmi wsparcia w postaci częściowego pokrycia wydatków związanych z wychowaniem i utrzymaniem dzieci. W sytuacji szczególnej, w jakiej zaleźli się uciekinierzy wojenni z Ukrainy, możliwość niezwłocznego otrzymania pomocy finansowej nabiera niebagatelного znaczenia.

Wobec więc pojawiających się w przestrzeni publicznej informacji o długotrwałym, nawet kilkumiesięcznym, okresie oczekiwania na nadanie obywatelom Ukrainy numeru PESEL jako Rzecznik Praw Obywatelskich nie mogę pozostać bierny. Bezwzględny wymóg posiadania przez obywateli Ukrainy numeru PESEL przy ubieganiu się o świadczenia pomocowe nie pozostawia bowiem organom administracji żadnego luzu decyzyjnego w ramach którego mogłyby, uwzględniając wyjątkowe okoliczności, ustalić prawo do świadczeń. Długie oczekiwanie na uzyskanie numeru PESEL stwarza realne zagrożenie dla realizacji świadczeń przysługujących rodzinom i dzieciom, które przybyły na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej z terytorium Ukrainy w związku z działaniami wojennymi prowadzonymi na terytorium tego państwa.

W moim przekonaniu normy prawne regulujące dostęp do świadczeń socjalnych dla obywateli Ukrainy uciekających przez wojnę, wymagają uelastycznienia z uwagi na występujące opóźnienia w procedurze nadawania numeru PESEL. Zasadne wydaje się uwzględnienie tego aspektu w kontekście daty początkowej prawa do świadczeń dedykowanych rodzinom. W obecnym stanie prawnym może bowiem dochodzić do zróżnicowania obywateli Ukrainy korzystających z uprawnień przyznanych ustawą ze względu na okoliczności przypadkowe, całkowicie od nich niezależne.

Mając powyższe na uwadze, działając na podstawie art. 16 ust. 1 ustawy z dnia 15 lipca 1987 r. o Rzeczniku Praw Obywatelskich (Dz. U. z 2020 r. poz. 627 ze zm.) uprzejmie proszę Panią Minister o rozważenie możliwości podjęcia stosownych działań prawodawczych w tym zakresie.

Z wyrazami poważania

Marcin Wiącek
Rzecznik Praw Obywatelskich

/-podpisano elektronicznie/